

GEBED

Wij vragen U, Heer, dat door het voorbeeld en de voorspraak van de heilige Titus Brandsma, die de beproevingen van het martelaarschap met vreugde en vol vertrouwen in uw goddelijke wil doorstond, ook wij, karmelieten van de 21e eeuw - broeders, zusters, leden van de Derde Orde, leden van verschillende groepen - altijd mogen getuigen van de radicaliteit van de christelijke liefde en de waarden van het Evangelie, en dat ons leven een bron van verzoening en vergeving mag zijn. Amen.
Maria, Moeder van de Karmel, bid voor ons.
Titus Brandsma, karmeliet en martelaar, wees onze voorspraak.

Titus Brandsma
Karmeliet en martelaar

Anno Sjoerd Brandsma werd in 1881 geboren in Friesland. Hij trad toe tot de Karmelorde in 1898 en nam de naam van zijn vader Titus aan als zijn kloosternaam. Als academicus specialiseerde Titus zich in filosofie en mystiek. Hij was medeoprichter van de Katholieke Universiteit Nijmegen in 1923 en was in 1932-33 Rector Magnificus.

In de jaren voor de Tweede Wereldoorlog stond Titus openlijk kritisch tegenover de nazi-ideologie. Tijdens de bezetting van Nederland verdedigde hij de persvrijheid en die van de katholieke pers in het bijzonder. Titus werd in januari 1942 gearresteerd en naar het concentratiekamp Dachau gestuurd, waar hij op 26 juli 1942 is gestorven. Hij werd als martelaar zalig verklaard in 1985 en hij wordt op 15 mei 2022 heilig verklaard.

Voor meer informatie over Titus Brandsma

www.karmel.nl

www.titusbrandsmamemorial.nl

© Afbeelding ikoon Titus Brandsma en Edith Stein (in St.Jude heiligdom in Kent, Engeland) - Britse Provincie Karmelieten. © Foto's Titus Brandsma - Nederlandse Provincie Karmelieten

Titus Brandsma

Karmeliet en martelaar

Getuige van vergeving

Zoektocht naar dialoog

Titus Brandsma was zijn leven lang een man van vergeving en verzoening, ook in de meest ingewikkelde situaties. Toen hij geestelijk adviseur van de bond van katholieke journalisten was, kreeg hij te maken met complexe omstandigheden (politieke onrust, spanningen, arbeids-conflicten, radicalisering, enz.) en toonde hij altijd een bereidheid tot dialoog, open voor iedereen. Daardoor kreeg hij de bijnaam 'de verzoener'.

Ook in het jaar dat hij rector van de Katholieke Universiteit Nijmegen was, probeerde professor Brandsma een sfeer van dialoog te scheppen en zocht hij steeds naar mogelijkheden voor ontmoeting en begrip. Dat was niet gemakkelijk, omdat de universiteiten in Midden-Europa aan het begin van de jaren dertig in een sfeer van extreme spanning verkeerden tussen diverse vormen van radicalisme (communisten, fascisten, nationalisten, enz.).

In deze context kunnen we misschien zijn voorliefde voor het Esperanto beter begrijpen, de kunstmatige taal die door Ludwig Zamenhof in het leven was geroepen met de wereldvrede als uiteindelijke doel. Onderlinge verstaanbaarheid zou – zo hoopte hij – leiden tot meer begrip en gelijkwaardigheid. Misschien zag Titus de mogelijkheden van het Esperanto wat te rooskleurig. Hij hoopte dat het overwinnen van taalbarrières een eerste stap zou zijn om rassenscheiding en discriminatie de wereld uit te helpen.

Oecumene

De bereidheid van Titus tot dialoog en verzoening blijkt ook uit zijn radicaal oecumenische houding: hij was een ware pionier van de oecumene. Titus was een ware pionier van de oecumene. Hij zette zich met groot enthousiasme in voor het "Apostolaat van de Hereniging", gericht op de betere kennis en de toenadering van de katholieken tot de oosterse

kerken. Daarnaast toonde hij altijd een zeer respectvolle houding en stond hij dichtbij de protestanten (vooral in Nederland) en streefde hij naar een openhartige en broederlijke dialoog met andere christelijke gelovigen.

In tijden van conflict

Tijdens de lange maanden van gevangenschap in verschillende gevangenissen en concentratiekampen leefde Titus samen met verschillende protestanten. Sommigen van hen hebben later tijdens het zalig-verklaringsproces over hem getuigenis afgelegd, waarbij zij zijn edelmoedigheid, vriendelijkheid en diepe vertrouwen in de Heer benadrukten.

Titus' houding van verzoening en dialoog betekende niet dat hij niet ook fel of onverzettelijk kon zijn. Na de Duitse invasie in Nederland heeft hij zich in woord en daad verzet tegen tal van maatregelen van de bezetter, zowel op het gebied van het onderwijs (toen hij weigerde het bevel op te volgen om Joodse kinderen van school te sturen) als op het gebied van de pers (toen hij de redacties van katholieke kranten aanspoorde publicatie van nazi-propaganda te weigeren). Maar ondanks zijn sterke afwijzing van de nationaal-socialistische ideologie, heeft hij nooit enige haat getoond, zelfs niet jegens de bewakers van het concentratiekamp voor wat zij hem aandedden. Bovendien nodigde hij de religieuzen die hij in Dachau ontmoette uit om voor hen te bidden. Diep van binnen geloofde hij dat toegeven aan haat de ware overwinning van het kwaad zou zijn.

Titus Brandsma heeft de Duitsers nooit gehaat, noch als volk, noch als natie. Toen Oberscharführer Hardegen hem vroeg de redenen op te schrijven waarom Nederlanders, en vooral katholieken, zich verzetten tegen het nationaal-socialisme, schreef hij een kort essay waarin hij de filosofische, ethische en religieuze redenen uitwerkte (een thema waarover hij in zijn colleges filosofie vaak had gesproken). Ondanks deze frontale oppositie besloot de tekst met de prachtige bede: *"God zegene Nederland. God zegene Duitsland. Geve God, dat beide volkeren weldra weer in volle vrede en vrijheid naast elkander staan in zijn erkenning en tot zijn eer tot heil en bloei van beide zo na verwante volken."*

Vandaag de dag

In de huidige tijd, in een wereld vol verdeeldheid en tegenstellingen is Titus een getuige dat verzoening en vergeving ondanks alles mogelijk is, een getuige die de marteldood stierf voor deze authentiek christelijke waarden.

